

מחנה טרדטה (Tardate)

עדותו של מפקד המחנה יעקב ארנון¹

בסתיו 1946 נשלחתי ע"י יהודה ארזי לפקד על מחנה המעפילים בעיירה טרדטה [Tardate] שבצפון איטליה². המקום כלל מערכת מבנים ששימשו בעבר בית ספר של העיירה הממוקמת בין מילנו ואגם קומו בצפונה של איטליה.

מחנה טרדטה, שהיה באחריות המוסד לעליה ב', שימש מחנה המתנה לקראת העפלה. הגעתי למקום, שהיה מבודד. נמצאו בו כבר אז כ-800 איש ואשה, ומספר לא גדול של ילדים. ההתארגנות במקום הייתה בקבוצות עפ"י שיוך תנועתי. קבוצת "נוחם", "דרור", קבוצת 'הפרטיזנים' ועוד. טרם בואי למקום שהו שם מעפילי "לה ספציה". אוניה זמינה להפלגה לא נראתה באופק, והאנשים חיו את חייהם, מי במתח וחרדה ומי באדישות. היה ידוע, כי מי שהגיעו למחנה זה, עתידים לצאת באוניה הקרובה. חוסר הידיעה מתי תגיע אוניה כזו סיפקה נושא לשיחות אין סופיות על סיכויי המועד הקרוב.

עם בואי למחנה, החלטתי לנקוט כמה פעולות, במטרה להכניס מעט תוכן ועשייה לחיי השגרה, וכן להוציא את האנשים מאדישותם.

צריך לזכור, כי חיי האנשים במקום לא היו פשוטים. הציפייה לעליה, אחרי שנות סבל ונדודים, הפכה אותם לאדישים במידה מסויימת. נדרשה מצדי פעולה בלתי פוסקת של עידוד ודרבון, במטרה להכניס מעט תוכן ועשייה לחיי השגרה, ולהוציא את האנשים מאדישותם. בכך ראיתי את עיקר משימתי. חשבתי, כי יהיה זה נכון להפעיל אותם בדרכים שונות. הפעולות השונות שהפעלתי אותם כללו תעסוקה באחזקת המחנה, לימודי עברית, דיונים על ענייני התנועות אליהן השתייכו, שיחות על ארץ ישראל והחיים בקבוץ. כמו כן הנהגתי ביקורת חדרים, שחייבה אותם לנקות את חדריהם ולסדר את החפצים, ובכל ערב קיימנו מסדר.

באחד הימים הופיעה במקום שרה, רעייתו של שאול מאירוב, לימים אביגור, שבקשה לסייע באחד המחנות. עם בואה היא נכנסה למטבח, הפשילה שרוולים ועבדה כהלכה מדי יום. את הערבים הייתה מקדישה לשיחות עם העולים ולסיפורים על הארץ והחיים בה.

להלן קטע מדברים שכתבה שרה אביגור:

"את המחנה ניהל חייל צעיר, שהשתחרר מהבריגדה, והחליט להישאר באיטליה ולעזור במבצע עליית הפליטים ארצה.

אם כי היה צעיר, השתלט בהצלחה על כל ענייני המחנה ודאג לכל פרט. נוכחותו הביאה נחת מה לאנשים האומללים, והם קראו לו "האבא של המחנה".

שמו יעקב ארנון. ביני ובין יעקב זה נוצרו מיד יחסי חברות ושפה משותפת, ועבדנו יד ביד בהבנה מלאה."

בחורף 1946, הגיעה סוף סוף ההוראה המיוחלת להגיע עם האנשים ל"מטפונטו", בקצה הדרומי של איטליה, ואכן בראשית 1947 יצאנו ברכבת לנסיעה מייגעת ביותר. עברו כמעט 24 שעות עד שהגענו לנקודת היעד. היה זה מקום מרוחק ומבודד, על חוף הים, מספר ביתנים עזובים היו מפוזרים בשטח, ואנחנו הקמנו "מחנה נופש" ששימש את האנשים להמתנה נוספת ומורטת עצבים. התנאים במקום היו קשים מאלה שידעו בטרדטה.

¹. יעקב ארנון, איש "החבורה", היה ממפקדי מחנה טרדטה. עדותו כאן היא קטע מסיפורו האישי (לסיפור במלואו הקש [כאן](#)).

². יעקב החליף בתפקיד את איש הפלי"ם בצלאל דרורי

רק במחצית השניה של פברואר 47 הגיעה משבדיה האוניה "אולואה", ששמה הוסב ל- "חיים ארלזרוב". על האוניה נמצאו כמה מאות מעפילים, בעיקר נערות ונשים. האוניה בפיקודו של ארתור, הוא לובה אליאב, הופנתה ע"י מפקדת המוסד לעליה ב' למטפונטו, כדי לצרף אליה את אנשי טרדטה, בדרכה לארץ ישראל.

יהודה ארזי ניסה לבדוק את האפשרות שאשאר במחנה, אולם אני רציתי לחזור ארצה, לראות את אימי. עליתי עם האנשים, אותם ליויתי בימים קשים לאוניה. הגיע הזמן לשוב הביתה. להפלגה זו הצטרף גם איש "החבורה" אברהם שטרן (שביט). אחרי מספר ימים הגיעה האוניה לבת גלים, אך לאחר מאבק קשה עם מלחי הצי הבריטי (מאבק שהתנהל על האוניה) גורשנו עם העולים לקפריסין.

המבנה של מחנה 'טרדטה' – המחנה דרכו עברו אלפי מעפילים לקראת עלייתם לארץ

קבוצת בני נוער במחנה 'טרדטה'